İlimizin Göreceli Konumu

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Ana yönler:** kuzey (K), güney (G), doğu (D), batı (B). **Ara yönler:** kuzeydoğu (KD), kuzeybatı (KB), güneydoğu (GD), güneybatı (GB). Haritalarda kuzey genellikle yukarıyı gösterir.
- **Göreceli konum:** Bir yerin başka yerlere göre konumudur. "Kütüphane, okulun doğusunda, parkın karşısındadır." dediğimizde göreceli konumu ifade ederiz. Adres tarif ederken yön, mesafe ve önemli yapılardan yararlanırız.
- Bir ilin göreceli konumunu; **komşu illeri**, **yeryüzü şekilleri** (dağ, ova, plato), **su kaynakları** (deniz, göl, akarsu), **tarihî mekânları**, **doğal güzellikleri** ve **ulaşım yolları** oluşturur.
- Göreceli konum, insanların algı ve deneyimine dayandığı için **kişiden kişiye değişebilir**; çevrede yeni yapılar, yollar kuruldukça **zamanla farklılaşabilir.**
- Göreceli konum bir ilin **ekonomisini, ulaşımını, turizmini ve yaşam biçimini** etkiler: Deniz kıyısındaki bir ilde balıkçılık ve liman, dağlık bir ilde kış turizmi ve hayvancılık öne çıkabilir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Yön gülünde soru işaretli yerlere gelmesi gereken yönleri yazınız.

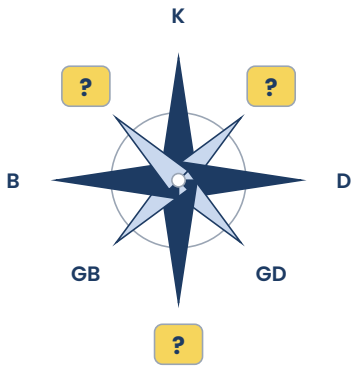

2 Aşağıdakilerden hangisi bir **ara yöndür**?

A) Güneydoğu B) Batı C) Kuzey D) Güney

3 Boşlukları doldurunuz.

a) Bir yerin başka yerlere göre konumuna ..... konum denir.

b) Dört ana yön kuzey, güney, doğu ve ..... dır.

c) Kuzey ile doğu arasındaki ara yön ..... dur.

4 Krokide kuzey yönü okla gösterilmiştir. Krokiye göre soruları cevaplayınız.
a) Okulun batısında hangi yapı vardır?
b) Park, kütüphanenin hangi yönündedir?
c) Postanenin kuzeyinde hangi yapı vardır?

5 Doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.
(…) Göreceli konum zamanla değişebilir.
(…) Bir ilin komşu illeri, göreceli konum özelliklerindendir.
(…) Göreceli konum herkes için her zaman aynı biçimde tarif edilir.
(…) Haritalarda kuzey genellikle yukarıyı gösterir.

6 Aşağıdakilerden hangisi bir **göreceli konum** ifadesidir?

A) Sınıfımızda 28 öğrenci vardır.
B) Okulumuz 1998'de açılmıştır.
C) Kütüphanemiz çok büyüktür.
D) Kırtasiye, okulun hemen karşısındadır.

7 Evinizin göreceli konumunu, çevresindeki **iki önemli yapıyı** kullanarak bir cümleyle tarif ediniz.

8 Kutuları kullanarak güneybatının hangi iki ana yönün arasında olduğunu yazınız.
Güneybatı = ☐ ile ☐ arası

9 Aşağıdakilerden hangisi bir ilin göreceli konum özelliklerinden biri **değildir**?

A) Deniz kıyısında olması
B) Komşu illeri
C) Okullarındaki öğretmen sayısı
D) Önemli bir dağın eteğinde kurulması

10 Güneşin doğduğu yön ile battığı yön hangileridir?

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Şemada kurgusal **Çamlıyayla** ilinin çevresi gösterilmiştir (harita değildir). Şemaya göre soruları cevaplayınız.
a) Çamlıyayla'nın kuzeyinde ne vardır?
b) Sarıyazı ili, Çamlıyayla'nın hangi yönündedir?
c) Çamlıyayla'nın batısında hangi su kaynağı bulunur?

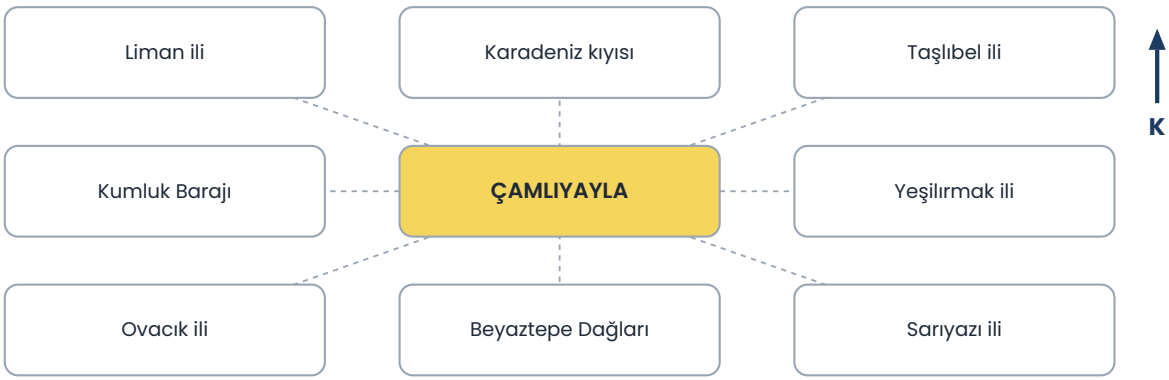

12 11. sorudaki şemaya göre Çamlıyayla'nın **göreceli konum** özelliklerini üç madde hâlinde yazınız.

13 11. sorudaki şemaya göre aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Ovacık ili, Çamlıyayla'nın güneybatısındadır.
B) Yeşilırmak ili, Çamlıyayla'nın batısındadır.
C) Liman ili, Çamlıyayla'nın kuzeybatısındadır.
D) Beyaztepe Dağları, Çamlıyayla'nın güneyindedir.

14 Krokide A ve B ile gösterilen iki arkadaşın bulunduğu yerler işaretlenmiştir. Kuzey yönü okla gösterilmiştir.
a) A'dan B'ye gitmek için hangi yöne yürünmelidir?
b) B noktasındaki kişinin hemen kuzeydoğusunda hangi yapı vardır?
c) A noktasındaki kişinin güneybatısında hangi yapı vardır?

15 Aşağıdaki ifadelerde hangi **göreceli konum özelliğinden** yararlanıldığını yazınız (komşu il, yeryüzü şekli, su kaynağı, tarihî mekân).
a) "Şehrimiz, yüksek bir dağın eteğinde kurulmuştur."
b) "İlimiz büyük bir gölün kıyısındadır."
c) "İlimizin doğusunda bir komşu il, batısında başka bir komşu il vardır."
ç) "Şehrin ortasında yüzyıllık bir kale yükselir."

16 Bir arkadaşınız, okulunuzun yerini "Büyük marketin yanındaki sarı bina" diye tarif etmiştir. Market başka bir yere taşındığında bu tarif neden işe yaramaz? Bu durum göreceli konumla ilgili hangi özelliği gösterir?

17 Ankara'dan bakıldığında aşağıdaki illerden hangisinin yönü **doğru** verilmiştir?

A) İzmir – doğu B) Van – batı C) Antalya – kuzey D) Trabzon – kuzeydoğu

18 Kartlarda iki ilin göreceli konum özellikleri verilmiştir. Bu özelliklerin illerin **ekonomisine** birer etkisini yazınız.

I. il: Uzun bir deniz kıyısı ve doğal bir limanı vardır.	II. il: Yüksek, kışın bol kar alan dağlarla çevrilidir.

19 Aşağıdakilerden hangisi göreceli konumun **kişiden kişiye değişebildiğini** gösterir?

A) Bir kişinin evini "camiye yakın", diğerinin "parkın karşısında" diye tarif etmesi
B) Bir şehre yeni bir havalimanı yapılması
C) Bir ilin deniz kıyısında olması
D) Bir dağın yüksekliğinin ölçülmesi

20 Yaşadığınız ilin **komşu illerinden ikisini** ve bu illerin ilinize göre yönünü yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Metni okuyunuz.
"Kıyıköy adlı kurgusal ilçe, bir körfezin kıyısındadır. İlçenin arkasında ormanlarla kaplı tepeler yükselir. Yakın zamanda ilçeye bir otoyol bağlantısı ve yeni bir liman yapılmıştır."
Otoyol ve limanın yapılması ilçenin göreceli konumunu nasıl etkiler? Bu durumun ilçe halkına **iki olası etkisini** yazınız.

22 Bir öğrenci, sınıftaki arkadaşına saklanan hazineyi şöyle tarif etmiştir: "Kapıdan girince önce 3 adım kuzeye, sonra 2 adım doğuya, sonra 1 adım güneye git."
Arkadaşı kapıdan başlayarak tarifi uyguladığında kapıya göre hangi **ara yönde** kalır?

A) Kuzeydoğu B) Güneydoğu C) Kuzeybatı D) Güneybatı

23 Aşağıda iki ilin tanıtım cümleleri verilmiştir.
• "Van, ülkemizin en büyük gölünün kıyısındadır."
• "Kayseri, Erciyes Dağı'nın eteğinde kurulmuştur."
Bu cümlelerde illerin hangi **göreceli konum özellikleri** kullanılmıştır? Bu özelliklerin illerde yaşama birer etkisini yazınız.

24 İstanbul'un göreceli konumu için aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Karadeniz ile Marmara Denizi'ni bağlayan bir boğazın iki yakasına kurulmuştur.
B) Denize kıyısı olmadığı için deniz ulaşımı yapılamaz.
C) Topraklarının bir kısmı Avrupa'da, bir kısmı Asya'dadır.
D) Ticaret ve ulaşım yollarının kesiştiği bir yerdedir.

25 Aşağıdaki tabloda kurgusal iki ilin göreceli konum özellikleri verilmiştir.

Özellik	Dereli ili	Taşkale ili
Su kaynağı	Deniz kıyısı	Büyük bir akarsu
Yeryüzü şekli	Dar kıyı düzlüğü, dik yamaçlar	Geniş ve verimli ova
Ulaşım	Liman	Demir yolu kavşağı

Buna göre hangi ilde **tarım** için daha uygun koşullar vardır? Gerekçenizle yazınız. Diğer ilde hangi ekonomik faaliyet öne çıkabilir?

26 Yaşadığınız ili bir turiste tanıtan **kısa bir slogan** yazınız. Sloganınızda ilinizin en az bir göreceli konum özelliğini kullanınız.

27 Bir kentin kuzeyinde yüksek dağlar, güneyinde geniş bir ova bulunmaktadır. Kent zamanla büyümektedir.
Kentin büyümesi hangi yöne doğru daha kolay olur? Nedenini açıklayınız.

28 Aşağıdakilerden hangisi göreceli konumun **zamanla değişmesine** örnek olabilir?

A) Bir dağın bir ilin güneyinde yer alması
B) Bir ilin deniz kıyısında bulunması
C) Bir ilin yeni açılan köprüyle karşı kıyıdaki ile daha yakın hâle gelmesi
D) Bir gölün bir ilin sınırları içinde bulunması

29 Yüzü kuzeye dönük duran bir öğrencinin sağ eli doğuyu, sol eli batıyı gösterir.
Buna göre yüzünü **güneye** dönen bir öğrencinin **sağ eli** ve **arkası** hangi yönleri gösterir?

A) Sağ eli batı, arkası güney
B) Sağ eli doğu, arkası kuzey
C) Sağ eli batı, arkası kuzey
D) Sağ eli doğu, arkası batı

30 Okulunuza yeni gelen bir öğrenciye okuldan en yakın **kütüphaneye** ya da **parka** nasıl gidileceğini yön ve yapı adları kullanarak tarif ediniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**